ים המלח: מאבק על כל טיפה

כתבות ב־3 רמות קריאה
רמה 3 · כיתות ה׳–ו׳

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

ים המלח הוא אחד המקומות המיוחדים בעולם. פני המים שלו נמצאים כיום יותר מ־430 מטרים מתחת לפני הים – המקום הנמוך ביותר ביבשה. ריכוז המלחים בו גבוה פי כמה מאשר בים התיכון, ולכן גוף האדם צף בו בקלות. אלפי מבקרים מגיעים אליו בכל שנה, והמינרלים שבו משמשים לתעשייה, לחקלאות ולרפואה.

אולם ים המלח נמצא בסכנה. מאז אמצע המאה העשרים ירד המפלס שלו בעשרות מטרים, וכיום הוא יורד בכמטר בכל שנה. הסיבה העיקרית היא מאזן מים שלילי: כמות המים שנכנסת לים קטנה בהרבה מכמות המים שיוצאת ממנו. ישראל, ירדן וסוריה מנצלות את רוב המים של הירדן ויובליו לשתייה ולחקלאות, ולכן מעט מאוד מים מגיעים לים. בצד השני, אקלים המדבר החם מאדה כמויות גדולות של מים, ומפעלי המינרלים בדרום הים מזרימים מים לבריכות אידוי גדולות.

לירידת המפלס יש מחירים. החוף מתרחק מן המלונות, מן הכבישים ומאתרי הרחצה. נוסף על כך, כשהמים יורדים, מי תהום מתוקים חודרים אל האדמה וממיסים שכבות מלח שהיו קבורות בה. כך נוצרים חללים מתחת לפני הקרקע, ולפעמים האדמה קורסת פתאום ונוצר בולען. לאורך החוף נוצרו אלפי בולענים, וחלק מן הכבישים והמבנים נסגרו.

מה אפשר לעשות? אחת ההצעות היא "מובל הימים": להזרים מים מן הים האדום אל ים המלח. התומכים אומרים שכך אפשר לעצור את הירידה ואף להפיק חשמל ומי שתייה. המתנגדים חוששים שערבוב של מי ים שונים ישנה את צבע המים ואת ההרכב שלהם, ושהתוכנית יקרה מאוד. הצעות אחרות הן לאפשר ליותר מים לזרום בירדן ולחסוך במים בבתים ובחקלאות.

העתיד של ים המלח תלוי בהחלטות שיתקבלו בשנים הקרובות – ובשאלה אם נלמד לראות במים משאב משותף שכדאי לשמור עליו.

שאלות

איתור מידע גלוי **1. מהי הסיבה העיקרית לירידת מפלס ים המלח, לפי הכתבה?**

א. רעידות אדמה

ב. מאזן מים שלילי: נכנסים מעט מים ויוצאים הרבה

ג. גשמים רבים מדי

ד. זיהום הים בפסולת

איתור מידע גלוי **2. הסבירו בשלושה שלבים איך נוצר בולען.**

הבנה ופרשנות **3. מה פירוש הביטוי "מאזן מים שלילי"? הסבירו בעזרת דוגמה מחיי היום־יום.**

הסקת מסקנות **4. הכתבה מציינת שגם ירדן וסוריה משתמשות במי הירדן. מה אפשר להסיק מכך על הדרך לפתור את הבעיה?**

הערכה וביקורת **5. קראו את הטיעונים בעד "מובל הימים" ונגדו. איזה טיעון משכנע אתכם יותר? נמקו, וכתבו מה עוד הייתם רוצים לדעת לפני שמחליטים.**

שאלה פתוחה לכתיבה **6. כתבו פסקה (5–6 משפטים): "אילו הייתי שר או שרה לאיכות הסביבה, הייתי מציע/ה לים המלח..."**